EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE

SL

Mnenje 04/2022

(v skladu s členom 287(4) in členom 322(1)(a) PDEU)

o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1060, Uredbe (EU) 2021/2115, Direktive 2003/87/ES in Sklepa (EU) 2015/1814 [2022/0164 (COD)]

Vsebina

	Odstavek
Uvod	01–05
Splošna opažanja	06–07
Specifične pripombe	08–74
Cilji in zasnova načrta REPowerEU	08–17
Cilji REPowerEU	08–14
Ocena učinka in posvetovanje z deležniki na ravni EU in v državah članicah	15–17
Financiranje in dodelitev sredstev	18–36
Financiranje načrta REPowerEU	18–31
Dodelitev sredstev	32–36
Poglavja REPowerEU	37–59
Postopek za predložitev poglavij REPowerEU	37–38
Vsebina poglavij REPowerEU	39–49
Ocena poglavij REPowerEU	50–59
Poročanje, spremljanje in vrednotenje	60–74
Poročanje o izvajanju poglavij REPowerEU	61–63
Spremljanje, ki ga opravlja Komisija	64–72
Vrednotenja	73–74

Uvod

01 Z rusko invazijo na Ukrajino se je povečala zaskrbljenost glede energetske varnosti ter je prišla v ospredje odvisnost EU od plina, nafte in premoga, uvoženih iz Rusije. Komisija se je na to odzvala marca 2022, ko je pozvala k hitremu postopnemu zmanjšanju uvoza ruskih fosilnih goriv in pospešitvi prizadevanj na področju evropskega zelenega dogovora[1]. Evropski svet je nato sklenil, da bi morala Evropska unija čim prej v celoti odpraviti svojo odvisnost od uvoza ruskega plina, nafte in premoga, ter pozval Komisijo, naj do konca maja 2022 predlaga načrt.

02 Komisija je 18. maja 2022 predstavila REPowerEU[2], časovni načrt za doseganje odpornejšega energetskega sistema in prave energetske unije z odpravo odvisnosti EU od fosilnih goriv in pospeševanjem prehoda na čisto energijo. Z ukrepi iz načrta naj bi se ti cilji dosegli z varčevanjem z energijo, diverzifikacijo oskrbe z energijo, pospešenim uvajanjem energije iz obnovljivih virov za nadomestitev fosilnih goriv v gospodinjstvih, industriji in proizvodnji električne energije ter s proizvodnjo čiste energije.

03 Komisija je v okviru te pobude objavila predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2021/241 glede poglavij REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost ter spremembi Uredbe (EU) 2021/1060[3], Uredbe (EU) 2021/2115[4], Direktive 2003/87/ES[5] in Sklepa (EU) 2015/1814[6] [2022/0164 (COD)].

---

1 Sporočilo Komisije: REPowerEU: skupni evropski ukrepi za cenovno dostopnejšo, zanesljivejšo in bolj trajnostno energijo, COM(2022) 108.

2 Sporočilo Komisije o načrtu REPowerEU, COM(2022) 230.

3 Uredba (EU) 2021/1060 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko.

4 Uredba (EU) 2021/2115 o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi uredb (EU) št. 1305/2013 in (EU) št. 1307/2013.

5 Direktiva 2003/87/ES o vzpostavitvi sistema za trgovanje s pravicami do emisije toplogrednih plinov v Skupnosti in o spremembi Direktive Sveta 96/61/ES.

6 Sklep (EU) 2015/1814 o vzpostavitvi in delovanju rezerve za stabilnost trga za sistem Unije za trgovanje z emisijami toplogrednih plinov in spremembi Direktive 2003/87/ES.

04 S predlogom se države članice spodbujajo, naj svoje nacionalne načrte za okrevanje in odpornost uporabijo kot strateški okvir za reforme in naložbe, s katerimi bi se zagotovili skupni evropski ukrepi za odpornejši, varnejši in bolj trajnosten energetski sistem. S tem povezani ukrepi bi bili vključeni v novo poglavje REPowerEU, ki bi se dodalo odobrenim načrtom za okrevanje in odpornost.

05 V skladu z zaprosilom Odbora Evropskega parlamenta za proračunski nadzor in Sveta to mnenje vsebuje oceno splošne zasnove programa REPowerEU, ustreznosti predlaganih sprememb in morebitnih tveganj pri izvajanju. Mnenje je sicer osredotočeno na predlog Komisije, vendar se je pri njegovi pripravi upošteval tudi z njim povezan politični dogovor, dosežen na zasedanju Evropskega sveta 8. marca 2022.

Splošna opažanja

06 Evropsko računsko sodišče (Sodišče) ugotavlja, da predlog vsebuje celovit pregled okoliščin in glavnih izzivov ter postopka, ki je privedel do predloga. Predlagani ustrezni ukrepi naj bi se izvajali v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, da se izkoristijo že vzpostavljene strukture.

07 Vendar Sodišče ugotavlja, da bi lahko bilo izvajanje načrta REPowerEU, kot je trenutno predlagano, v praksi težavno, in sicer iz naslednjih razlogov:

- načrt REPowerEU je sicer osredotočen na EU kot celoto, vendar pa se mehanizem za okrevanje in odpornost izvaja z ukrepi, ki jih predlagajo države članice. Zaradi tega je ogrožen strateški odziv na prihodnje izzive, osredotočenost pa bi lahko bila preusmerjena s prioritet Unije kot celote na prioritete posameznih držav članic,

- omejen časovni okvir mehanizma za okrevanje in odpornost v kombinaciji s časom, potrebnim za predložitev in odobritev sprememb načrtov za okrevanje in odpornost, morda ni primeren za nekatere cilje programa načrta REPowerEU,

- trenutno ni jasno, ali bodo razpoložljiva sredstva sorazmerna z ambicioznimi cilji načrta REPowerEU in ustreznimi potrebami po naložbah, zlasti ker bi zaradi zagotavljanja visokih zneskov razpoložljivih sredstev države članice morale uporabiti preostala posojila mehanizma za okrevanje in odpornost ali sredstva prenesti iz drugih politik Unije,

- predlagani razdelitveni ključi za razdelitev sredstev državam članicam ne odražajo trenutnih izzivov in ciljev načrta REPowerEU niti s tem povezanih specifičnih potreb držav članic po naložbah,

- glede na to, da je mehanizem za okrevanje in odpornost močno osredotočen na zelene cilje in podnebje, bi lahko uvedba splošnega odstopanja od obveznosti uporabe „načela, da se ne škoduje bistveno” v primeru ukrepov REPowerEU ogrozila eno od temeljnih vrednot mehanizma.

Specifične pripombe

Cilji in zasnova načrta REPowerEU

Člen 1 predloga o spremembi člena 4 in člena 18(4)(q) uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost; uvedba novega člena 21(c) in Priloge I k predlogu

Ključne točke

- Doseganje ciljev REPowerEU bo odvisno od dopolnilnih ukrepov na vseh ravneh.
- Časovni okvir mehanizma za okrevanje in odpornost omejuje nekatere cilje REPowerEU.
- Posvetovanje z deležniki je bilo omejeno na države članice.

Cilji REPowerEU

Doseganje ciljev

08 Splošni cilj programa REPowerEU je *povečanje odpornosti energetskega sistema Unije z zmanjšanjem odvisnosti od fosilnih goriv in diverzifikacijo oskrbe z energijo na ravni Unije*[7]. Ta cilj naj bi se izvajal v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, in sicer z vključitvijo ustreznih ukrepov v poglavja REPowerEU v načrtih za okrevanje in odpornost[8].

09 Splošni cilj načrta REPowerEU se nanaša na EU kot celoto. Z načrtom se ne bodo opredelili strateški projekti, ki bi najverjetneje prispevali k temu splošnemu cilju, temveč se bo načrt izvajal z ukrepi, ki bi jih predlagale države članice. Zaradi tega je ogrožen strateški pristop k načrtu REPowerEU in doseganje njegovega splošnega cilja.

---

[7] Člen 1 predloga o spremembi člena 4 Uredbe (EU) 2021/241 o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost.

[8] Novi člen 21(c)(1) spremenjene uredbe.

10 V predlogu je predvideno izboljšanje energetske infrastrukture in objektov, da se zadovoljijo takojšnje potrebe po zanesljivi oskrbi z nafto in plinom. Sodišče se zaveda, da bodo za obravnavanje kratkoročnih potreb morda potrebni nekateri nujni ukrepi. Vendar naložbe v infrastrukturo za fosilna goriva niso nujno skladne z dolgoročnejšim ciljem REPowerEU glede zmanjšanja odvisnosti od fosilnih goriv ali z močno osredotočenostjo mehanizma za okrevanje in odpornost na zeleni prehod, v okviru katerega mora vsaj 37 % vseh dodeljenih sredstev za mehanizem za okrevanje in odpornost prispevati k podnebnim ciljem.

11 Za zagotovitev sinergij in dopolnjevanja bi morala nova poglavja REPowerEU vsebovati informacije o ukrepih, ki izpolnjujejo cilje REPowerEU in se ne bodo financirali v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, temveč iz nacionalnih ali drugih skladov Unije[9]. Sodišče odobrava namero Komisije, da pridobi pregled nad vsemi ustreznimi ukrepi, saj bo uspeh načrta REPowerEU odvisen od dopolnilnih ukrepov na vseh ravneh. Vendar za nekatere od teh ukrepov, zlasti tiste, ki se financirajo iz nacionalnih virov, ne bodo veljale ureditve mehanizma za okrevanje in odpornost, namenjene spremljanju in nadzoru.

Časovni okvir

12 Predlog vključuje sklop ciljev, ki združujejo kratkoročne ukrepe za obravnavanje takojšnjih potreb po zanesljivosti oskrbe, zlasti z izboljšanjem energetske infrastrukture in objektov, ter srednje- do dolgoročne ukrepe, ki so med drugim osredotočeni na energijsko učinkovitost, ozka grla pri prenosu energije in prekvalifikacijo delovne sile.

13 V Prilogi I k predlogu je nadalje določeno, da naj bi ukrepi iz poglavij REPowerEU „*učinkovito prispevali k zanesljivosti oskrbe Unije kot celote, zlasti z diverzifikacijo oskrbe z energijo ali zmanjšanjem odvisnosti od fosilnih goriv pred letom 2030*“. Sodišče ugotavlja, da se časovni okvir do leta 2030 razlikuje od obdobja upravičenosti za mehanizem za okrevanje in odpornost, ki se bo končalo leta 2026.

14 Sodišče za ukrepe, s katerimi se obravnavajo dolgoročni cilji načrta REPowerEU, ugotavlja, da jih v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, ki se konča leta 2026, morda ne bo mogoče v celoti izvesti. Mehanizem za okrevanje in odpornost bo sicer prispeval k izvajanju kratkoročnih naložb, vendar bo dolgoročne cilje načrta REPowerEU morda treba izvajati tudi z naložbami, ki se financirajo iz drugih programov EU.

---

[9] Točka 5 obrazložitvenega memoranduma k predlogu.

Ocena učinka in posvetovanje z deležniki na ravni EU in v državah članicah

15 V smernicah za boljše pravno urejanje je predlagano, da se za celovito analizo možnosti zasnove in izvajanja uporabijo ocena učinka in posvetovanja z deležniki. Kljub temu za predlog ni bilo izvedene namenske ocene učinka ali opravljenih posvetovanj z deležniki. Vendar se Sodišče strinja s Komisijo, da bi bilo celovito oceno učinka načrta REPowerEU v tako omejenem časovnem okviru težko izvesti.

16 V skladu s predlogom morajo države članice pri pripravi svojih načrtov za okrevanje in odpornost opraviti posvetovanje ter v poglavje REPowerEU vključiti povzetek tega postopka posvetovanja, v katerem bi bili pojasnjeni rezultati posvetovanj in navedeno to, kako so bili upoštevani prispevki deležnikov[10].

17 Čeprav bi se zaradi tega lahko podaljšal čas, potreben za pripravo in predložitev poglavij REPowerEU, Sodišče odobrava sodelovanje deležnikov na nacionalni ravni. Vendar ni jasno, koliko in kako bi lahko Komisija posredovala, če država članica ne bi dovolj upoštevala stališč in pomislekov deležnikov.

Financiranje in dodelitev sredstev

Financiranje načrta REPowerEU

Člen 1 predloga o spremembi člena 14 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter o uvedbi člena 21(a) in 21(b); členi 2, 3, 4 in 5 predloga ter uvodne izjave 14–18 in 20 predloga.

Ključne točke

- Skupno financiranje je negotovo in bi lahko znašalo 20 do 275 milijard EUR.
- Z dodatnimi sredstvi (20 milijard EUR) bo krit le zelo majhen delež skupnih potreb po naložbah.
- Posojila za nekatere države članice morda ne bodo dovolj privlačna.

[10] Uvodna izjava 12 in člen 1(3) predloga.

18 Komisija je ocenila, da bo za načrt REPowerEU potrebnih 210 milijard EUR dodatnih naložb, zlasti za kritje postopnega zmanjšanja uvoza ruskih fosilnih goriv do leta 2027[11]. Te dodatne potrebe naj bi se financirale iz različnih virov v skupni višini do največ 274,4 milijarde EUR:

- 20 milijard EUR nepovratnih sredstev, iztrženih na dražbi pravic iz sistema EU za trgovanje z emisijami,
- do 26,9 milijarde EUR nepovratnih sredstev iz prostovoljnih prerazporeditev iz sredstev za kohezijo,
- do 7,5 milijarde EUR nepovratnih sredstev iz prostovoljnih prerazporeditev iz sredstev za razvoj podeželja,
- do 220 milijard EUR iz preostalih posojil mehanizma za okrevanje in odpornost.

19 Sodišče poudarja, da so vsi ti viri, razen pravic iz sistema za trgovanje z emisijami, zunaj nadzora Komisije, saj so odvisni od pripravljenosti držav članic, da prenesejo sredstva iz drugih področij politik EU ali uporabijo preostala posojila v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. Zato bi bilo lahko skupno financiranje, ki bi bilo dejansko na voljo, znatno nižje, poleg tega pa ni gotovo, ali bo zadostovalo za kritje ocenjenih potreb po naložbah v višini 210 milijard EUR.

Podpora v obliki nepovratnih sredstev – novi prihodki, iztrženi na dražbi pravic iz sistema za trgovanje z emisijami

20 V skladu s predlogom bi Komisija del nepovratnih sredstev REPowerEU financirala z 20 milijardami EUR (v tekočih cenah), ki bi jih iztržila na dražbi pravic iz sistema za trgovanje z emisijami iz rezerve za stabilnost trga. S tem bi bil krit le majhen delež skupnih ocenjenih potreb.

21 Sistem za trgovanje z emisijami je eden od ključnih dejavnikov za doseganje cilja podnebne politike EU glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov, da se dosežejo ciljne vrednosti za leti 2030 in 2050. Namen rezerve za stabilnost trga je prispevati k stabilizaciji sistema trgovanja z emisijami z odpravo presežnih pravic, kadar jih je preveč, in njihovo sprostitvijo, kadar jih je premalo.

---

[11] Informativni pregled Finaciranje REPowerEU.

22 Sodišče je v posebnem poročilu o sistemu trgovanja z emisijami iz leta 2020[12] priporočilo, naj Komisija boljše ciljno usmerja dodelitve brezplačnih pravic in izboljša metodologijo v zvezi z referenčnimi vrednostmi. V skladu s predlogom bi se s spremembo Sklepa (EU) 2015/1814 podaljšala sedanja stopnja vključitve pravic v rezervo za stabilnost trga do leta 2030 in omogočilo, da se nekatere pravice sprostijo in prodajo na dražbi, da se ustvarijo dodatni prihodki za mehanizem za okrevanje in odpornost. Pri nedavnih stopnjah trgovanja (med 80 EUR in 100 EUR/t CO2e) bi bilo treba za zaslužek 20 milijard EUR do leta 2030 dati v obtok od 200 do 250 milijonov dodatnih pravic.

23 Uporaba rezerve za stabilnost trga za pridobitev dodatnih prihodkov in dajanje tako velikih količin pravic na trg lahko ogrozita prvotni namen rezerve, tj. podpirati cene ogljika, in povzročita motnje na trgu EU za sistem trgovanja z emisijami. Poleg tega lahko zmanjšata spodbude za mobilizacijo alternativnih virov financiranja za trajnostne naložbe.

Nepovratna sredstva – prenosi iz sredstev EU za kohezijo in razvoj podeželja

24 V skladu s predlogom bi lahko države članice v mehanizem za okrevanje in odpornost dodatno prerazporedile še do 7,5 % svojih sredstev, ki so jim bile prvotno dodeljene za kohezijo, in ta sredstva uporabile samo za podporo dejavnostim REPowerEU[13]. To bi pomenilo pritok do 26,9 milijarde EUR, predvsem iz ESRR. Ta dodatni znesek bi bil pogojen s polno uporabo obstoječega mehanizma za prenos do 5 % (17,7 milijarde EUR) sredstev za kohezijo na druge instrumente v okviru neposrednega ali posrednega upravljanja. Prenesene dodelitve bi se uporabile v korist države članice, ki je prenos odobrila.

25 Podobno predlog omogoča prenos 12,5 % sredstev EKSRP v mehanizem za okrevanje in odpornost, in sicer do zgornje meje 7,5 milijarde EUR v vseh državah članicah.

---

[12] Posebno poročilo 18/2020: Sistem EU za trgovanje z emisijami: brezplačna dodelitev pravic bi morala biti bolj ciljno usmerjena, priporočili 1 in 2.

[13] Člen 2(5) predloga.

26 Obe dodatni prerazporeditvi bi bili prostovoljni. To, da se za ukrepe REPowerEU ne zahteva nacionalno sofinanciranje, bi lahko države članice spodbudilo k tem prerazporeditvam. Vendar bi v državah članicah zaradi njih lahko prišlo do prerazporeditve sredstev z regionalne na nacionalno raven, saj se sredstva kohezijske politike in EKSRP izvajajo v okviru nacionalnih in regionalnih programov, načrt REPowerEU pa nima nujno regionalne komponente. Zato bi lahko bili regionalni organi zadržani do sprejemanja teh prenosov.

27 Poleg tega se v skladu s predlogom in smernicami Komisije zahteva, da prenesena sredstva EKSRP kljub temu prispevajo k ciljem SKP. S tem naj bi se preprečilo tveganje, da bi prenosi ovirali te cilje. Vendar na področju kohezije taka uskladitev ni predvidena, razen če je prenos že vključen v sporazum o partnerstvu. Sredstva, prenesena iz spremenjenega programa, ne bodo nujno prispevala k ciljem tega programa.

28 Zato bo možnost prostovoljnih prenosov kohezijskih sredstev in sredstev za razvoj podeželja v mehanizem za okrevanje in odpornost odvisna od izbire politike, zaradi katere bi se lahko zmanjšala razpoložljivost sredstev za druge cilje na področju kohezije in razvoja podeželja.

Podpora v obliki posojil – s preostalimi posojili v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost

29 Komisija predlaga, da bi se financiranje ukrepov REPowerEU financiralo tudi s preostalimi posojili mehanizma za okrevanje in odpornost. Od 385,8 milijarde EUR sredstev, ki so bila v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost dana na voljo za posojila, so države članice doslej zaprosile za 165 milijard EUR, kar pomeni, da je za REPowerEU na voljo še do 220 milijard EUR. Ker je doslej za posojila zaprosilo le sedem držav članic, druge pa lahko to storijo do 31. avgusta 2023[14], se lahko znesek preostalih posojil, ki so na voljo za ukrepe REPowerEU, še znatno zmanjša.

30 Da bi Komisija pridobila določene informacije o deležu razpoložljivih posojil, je v predlogu določeno, da bi morale države članice namero o predložitvi zahtevka za posojilo sporočiti najkasneje 30 dni po začetku veljavnosti spremenjene uredbe. Vendar bi bile te informacije zgolj okvirne. Zato znesek, ki bo dejansko na voljo, ne bi bil znan pred rokom za predložitev zahtevkov za posojilo, tj. 31. avgustom 2023.

[14] Člen 14 Uredbe (EU) 2021/241.

31 Ali bodo države članice uporabile preostala posojila, je odvisno od številnih dejavnikov, zlasti pogojev za najemanje posojil ali njihovih dodatnih potreb po financiranju ali deleža dolga. Zato je verjetno, da se bo privlačnost posojil za posamezne države članice razlikovala. Na splošno države članice z ugodnejšimi pogoji za najemanje posojil, kot jih lahko ponudi EU, verjetno ne bodo uporabile razpoložljivih posojil.

Dodelitev sredstev

Člen 1 predloga o spremembi člena 14 uredbe o mehanizmu za okrevanje in odpornost ter o uvedbi člena 21(a) in 21(b); členi 2, 3, 4 in 5 predloga ter uvodne izjave 14–18 in 20 predloga.

Ključne točke

- Razdelitveni ključ za nepovratna sredstva in posojila ni neposredno povezan s cilji REPowerEU.
- Mehanizem za dodeljevanje preostalega dela posojil mehanizma za okrevanje in odpornost še ni jasen.

Dodelitev nepovratnih sredstev

32 V skladu s predlogom[15] naj bi bil delež nepovratnih sredstev držav članic izračunan na podlagi razdelitvenega ključa mehanizma za okrevanje in odpornost iz člena 11 Uredbe (EU) 2021/241. Tako bi bilo 70 % nepovratnih sredstev dodeljenih na podlagi števila prebivalstva, inverzne vrednosti BDP na prebivalca in stopnje brezposelnosti v vsaki državi članici. Preostalih 30 % bi se razdelilo na podlagi števila prebivalstva, inverzne vrednosti BDP na prebivalca ter, v enakem razmerju, spremembe realnega BDP v letu 2020 in skupne spremembe realnega BDP za obdobje 2020–2021.

33 Zato predlagani razdelitveni ključ ni neposredno povezan s potrebami načrta REPowerEU po naložbah ali njegovima ciljema glede zmanjšanja odvisnosti od fosilnih goriv in diverzifikacije oskrbe z energijo. Z njim se na primer ne upošteva stopnja energetske odvisnosti[16], zlasti odvisnosti od Rusije, ki se med državami članicami

[15] Člen 21(a)(2) spremenjene Uredbe (EU) 2021/241.

[16] Stopnja energetske odvisnosti je delež energije, ki ga neko gospodarstvo mora uvoziti.

precej razlikuje (glej ***sliko 1***), ali stopnja obnovljivih virov energije v mešanici virov energije posamezne države članice, ki znaša od 10 % do več kot 90 %.

Slika 1 – Delež v skupnem uvozu energije v EU iz Ruske federacije v primerjavi z ocenjenim deležem v nepovratnih sredstvih, ki je bil izračunan na podlagi razdelitvenega ključa mehanizma za okrevanje in odpornost

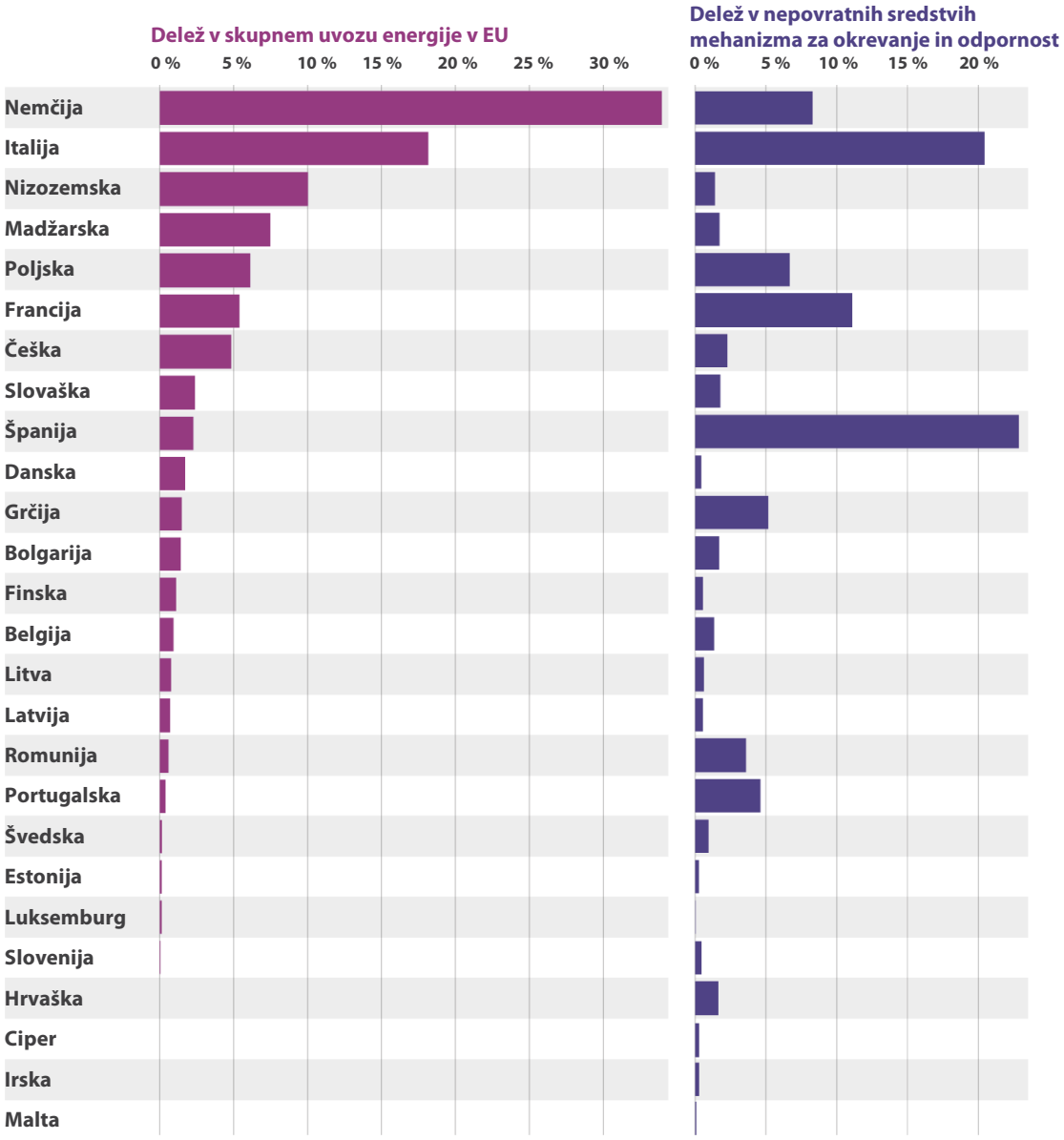

* Informacije za Avstrijo niso na voljo.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi https://ec.europa.eu/eurostat/cache/infographs/energy/bloc-2c.html?lang=en in https://ec.europa.eu/info/files/updated-member-states-grant-allocation-based-eurostat-outturn-data-2020-and-2021_en

Dodelitev posojil

34 S predlogom se ne spreminja ključ za dodelitev posojil, ki je določen v členu 14(5) Uredbe (EU) 2021/241. Zato lahko vsaka država članica zaprosi za posojila v višini do 6,8 % svojega BND za leto 2019. Tako kot pri nepovratnih sredstvih tudi dodelitev posojil ni povezana s cilji REPowerEU.

35 V uredbi o mehanizmu za okrevanje in odpornost je predvidena možnost povečanja zneska posojil v izjemnih okoliščinah. V skladu s predlagano spremembo člena 14(6) bi bilo treba pri tem povečanju upoštevati potrebe države članice prosilke in prošnje, ki jih nameravajo predložiti ali so jih že predložile druge države članice. V praksi bi to omogočalo prerazporeditev preostalega dela posojil mehanizma za okrevanje in odpornost drugim državam članicam.

36 Ni jasno, kako bi se preostala posojila razdelila med države članice, saj spremenjeni člen 14(6) vsebuje le vodilna načela (enaka obravnava, solidarnost, sorazmernost in preglednost) in nobenih dodatnih podrobnosti o njihovem izvajanju v praksi.

Poglavja REPowerEU

Člen 1 o uvedbi novega člena 21(c) ter uvodne izjave 4–8, 10–11 in 13–14 predloga

Ključne točke

- Predložitev poglavij REPowerEU ni obvezna.
- Uvedba splošnega odstopanja od obveznosti uporabe „načela, da se ne škoduje bistveno", v primeru nekaterih ukrepov REPowerEU pomeni tveganje za zelene cilje mehanizma za okrevanje in odpornost.
- Čezmejne pobude imajo eno od ključnih vlog pri doseganju ciljev, vendar morda ne bodo sistematično vključene v poglavja REPowerEU.
- Zaradi časa, potrebnega za oceno, bodo sredstva verjetno na voljo šele konec leta 2023.
- Novo merilo za ocenjevanje poglavij REPowerEU omogoča kvalitativno presojo.

Postopek za predložitev poglavij REPowerEU

37 V Uredbi (EU) 2021/241 so določeni pogoji, pod katerimi lahko država članica spremeni svoj načrt za okrevanje in odpornost[17]. V ***tabeli 1*** je pregled možnih razlogov za spremembo načrta za okrevanje in odpornost, določenih v Uredbi (EU) 2021/241.

Tabela 1 – Okoliščine, na podlagi katerih je mogoče spremeniti načrt za okrevanje in odpornost

Vrsta spremembe	Razlog za spremembo	Določba v Uredbi (EU) 2021/241
Splošna sprememba	Zaradi izračuna končne dodelitve sredstev iz mehanizma za okrevanje in odpornost se dodelitev zadevni državi članici prilagodi navzgor ali navzdol.	Člen 11(2)
	Država članica zaprosi za (dodatno) posojilo.	Člen 14(4)
	Država članica zahteva spremembo, ker mejnikov in ciljnih vrednosti iz načrta za okrevanje in odpornost zaradi objektivnih okoliščin ni več mogoče doseči.	Člen 21(1)

[17] Člen 21 Uredbe (EU) 2021/241.

Poglavja REPowerEU*	Država članica predlaga ukrepe REPowerEU in zaprosi za dodatno financiranje iz člena 21(a) spremenjene Uredbe (EU) 2021/241.	Člen 14
	Država članica predlaga ukrepe REPowerEU in prerazporedi kohezijska sredstva ali sredstva EKSRP.	Člen 18
	Države članice lahko zaprosijo za povečanje podpore v obliki posojil za več kot 6,8 % BND za leto 2019.	Člen 14(6)

* Predložitev je obvezna v primeru katere koli splošne spremembe.

Vir: Evropsko računsko sodišče

38 Države članice, ki bi vložile zahtevek za spremembo svojih načrtov za okrevanje in odpornost po začetku veljavnosti predloga, bi morale vključiti poglavje REPowerEU. Državam članicam, ki takega zahtevka ne bi predložile, pa poglavja REPowerEU ne bi bilo treba predložiti. To bi lahko ogrozilo doseganje ciljev REPowerEU.

Vsebina poglavij REPowerEU

Priporočila za posamezne države

39 V skladu z Uredbo (EU) 2021/241 se za načrte za okrevanje in odpornost *pričakuje, da bodo prispevali k obravnavanju vseh ali pomembnega dela izzivov, opredeljenih v zadevnih priporočilih za posamezno državo*, sprejetih v okviru evropskega semestra[18].

40 Priporočila za posamezne države za leto 2022[19] se med drugim nanašajo na energetske izzive, s katerimi se srečujejo države članice. Komisija leta 2021 ni izdala nobenih priporočil za posamezne države, temveč samo priporočila o proračunskem stanju držav članic v okviru Pakta za stabilnost in rast[20].

41 Ker se s predlogom ne spreminjajo sedanje določbe Uredbe (EU) 2021/241 v zvezi s priporočili za posamezne države, bi morale države članice, ki predlagajo poglavje REPowerEU, še vedno dokazati, da se z njihovimi spremenjenimi načrti za okrevanje in odpornost obravnavajo vsa zadevna priporočila za posamezno državo, ki so bila takrat izdana, ali del teh priporočil. Priporočila za posamezne države, povezana z energijo, iz

[18] Členi 18–19 Uredbe (EU) 2021/241 in Priloga V k navedeni uredbi.

[19] Evropski semester 2022: priporočila za posamezne države / priporočila Komisije.

[20] Priporočila za posamezne države za leta 2019, 2020 in 2021: tabelarična primerjava in pregled izvajanja, str. 2.

leta 2022 (npr. izboljšanje energetske učinkovitosti, diverzifikacija oskrbe z energijo ali razvoj energetske infrastrukture) sicer ustrezajo ciljem načrta REPowerEU, vendar pa priporočila za posamezne države, ki z energijo niso povezana (npr. zadeve v zvezi s pokojninami, obdavčitvijo ali fiskalno politiko), presegajo področje uporabe teh poglavij, zato še vedno ni jasno, kako bodo obravnavana.

42 Sodišče ugotavlja tudi, da v Uredbi (EU) 2021/241 in predlogu ni določeno, kaj pomeni „zadevnih" ali „pomembnega dela" priporočil za posamezne države. To bo odvisno od razprav med Komisijo in zadevno državo članico, pri čemer bodo upoštevana sredstva, ki bodo za to državo članico na voljo. Zato bo ocenjevanje tega, koliko so priporočila za posamezno državo obravnavana, stvar presoje.

Načelo, da se ne škoduje bistveno

43 V skladu z Uredbo (EU) 2021/241 v načrte za okrevanje in odpornost ni dovoljeno vključiti ukrepov za izvajanje reform in naložbenih projektov, ki bi lahko bistveno škodovali okolju (načelo, da se ne škoduje bistveno).

44 Predlog uvaja odstopanje od uporabe tega načela za ukrepe za „izboljšanje[…] energetske infrastrukture in objektov, da se zadovoljijo takojšnje potrebe po zanesljivi oskrbi".

45 Sodišče se zaveda, da bodo zadevni ukrepi verjetno vplivali na okolje in da bo to vsaj kratkoročno pomenilo kompromis med ciljem zanesljive oskrbe z energijo ter okoljskimi in podnebnimi vprašanji. Vendar bi uvedba odstopanja od obveznosti uporabe „načela, da se ne škoduje bistveno", glede na to, da je mehanizem za okrevanje in odpornost močno osredotočen na zelene cilje in podnebje, lahko ogrozila eno od njegovih temeljnih vrednot. Zato bi lahko bilo koristno vsaj okvirno navesti vpliv potencialno škodljivih ukrepov, da bi bili izbrani tisti, ki bi v primerjavi s svojo dodano vrednostjo za cilje REPowerEU še vedno imeli sprejemljivo raven vpliva na okolje in podnebje.

Čezmejni projekti

46 V skladu s predlogom so čezmejni projekti in ukrepi čezmejne narave še posebej primerni za cilje REPowerEU[21]. To velja zlasti za projekte za izboljšanje energetske povezave med državami članicami, da se povečata zanesljivost in diverzifikacija oskrbe z energijo.

---

[21] Glej obrazložitveni memorandum k predlogu.

47 Doslej je bilo število čezmejnih projektov, vključenih v odobrene načrte za okrevanje in odpornost, majhno, v predlogu pa niso predvideni specifični ukrepi za spodbujanje takih projektov. Poleg tega to, da državam članicam poglavij REPowerEU ni treba predložiti istočasno, dodatno ovira vključevanje čezmejnih projektov v načrte za okrevanje in odpornost.

48 Ne glede na strateški pomen čezmejnih projektov ali čezmejnih odsekov prednostnih projektov TEN-E za doseganje ciljev REPowerEU Sodišče ugotavlja, da pri njih pogosto prihaja do zamud. Na primer, skoraj deset let po predvidenem roku je med drugim povezovanje trga EU z električno energijo nepopolno, in sicer zaradi nezadostne zmogljivosti čezmejnih povezovalnih daljnovodov[22].

49 Zaradi specifičnih izzivov, ki se pojavljajo pri oblikovanju in izvajanju čezmejnih projektov, je pomembno, da se za financiranje v okviru načrta REPowerEU predlagajo zreli projekti, pri čemer je treba upoštevati tudi rok za izvedbo projektov v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. Zaradi tega strateški čezmejni projekti morda ne bodo vključeni v načrte za okrevanje in odpornost.

Ocena poglavij REPowerEU

Postopek ocenjevanja in časovni razpored

50 Postopki za ocenjevanje poglavij REPowerEU na splošno sledijo tistim, ki so bili uporabljeni za prvotne načrte za okrevanje in odpornost:

- Komisija oceni vsak načrt za okrevanje in odpornost v dveh mesecih po tem, ko ga država članica predloži. S soglasjem države članice se lahko ta rok po potrebi podaljša za razumno obdobje[23]. Ko je načrt za okrevanje in odpornost pozitivno ocenjen, Komisija izda predlog izvedbenega sklepa Sveta,
- Svet bi moral na podlagi predloga v štirih tednih odobriti izvedbeni sklep Sveta o načrtu za okrevanje in odpornost[24],
- po odobritvi Sveta Komisija z državo članico sklene dogovor o operativni ureditvi, v katerem so zajeti tehnični vidiki izvajanja, kot so časovni razpored, dodatni

---

[22] *ACER Market Monitoring Report 2020 – Electricity Wholesale Market Volume*.

[23] Člen 19(1) Uredbe (EU) 2021/241.

[24] Člen 20 Uredbe (EU) 2021/241.

vmesni koraki v zvezi z mejniki in ciljnimi vrednostmi ter ureditve za dostop do podatkov v zvezi s temi vidiki.

51 Do 4. julija 2022 so vse države članice predložile svoje načrte za okrevanje in odpornost, vendar jih je le 14 sklenilo dogovor o operativni ureditvi. V teh 14 primerih je od predložitve načrta za okrevanje in odpornost do sklenitve dogovora o operativni ureditvi v povprečju minilo približno 9 mesecev (glej ***sliko 2***).

Slika 2 – Čas od predložitve načrtov za okrevanje in odpornost do sklenitve dogovorov o operativni ureditvi

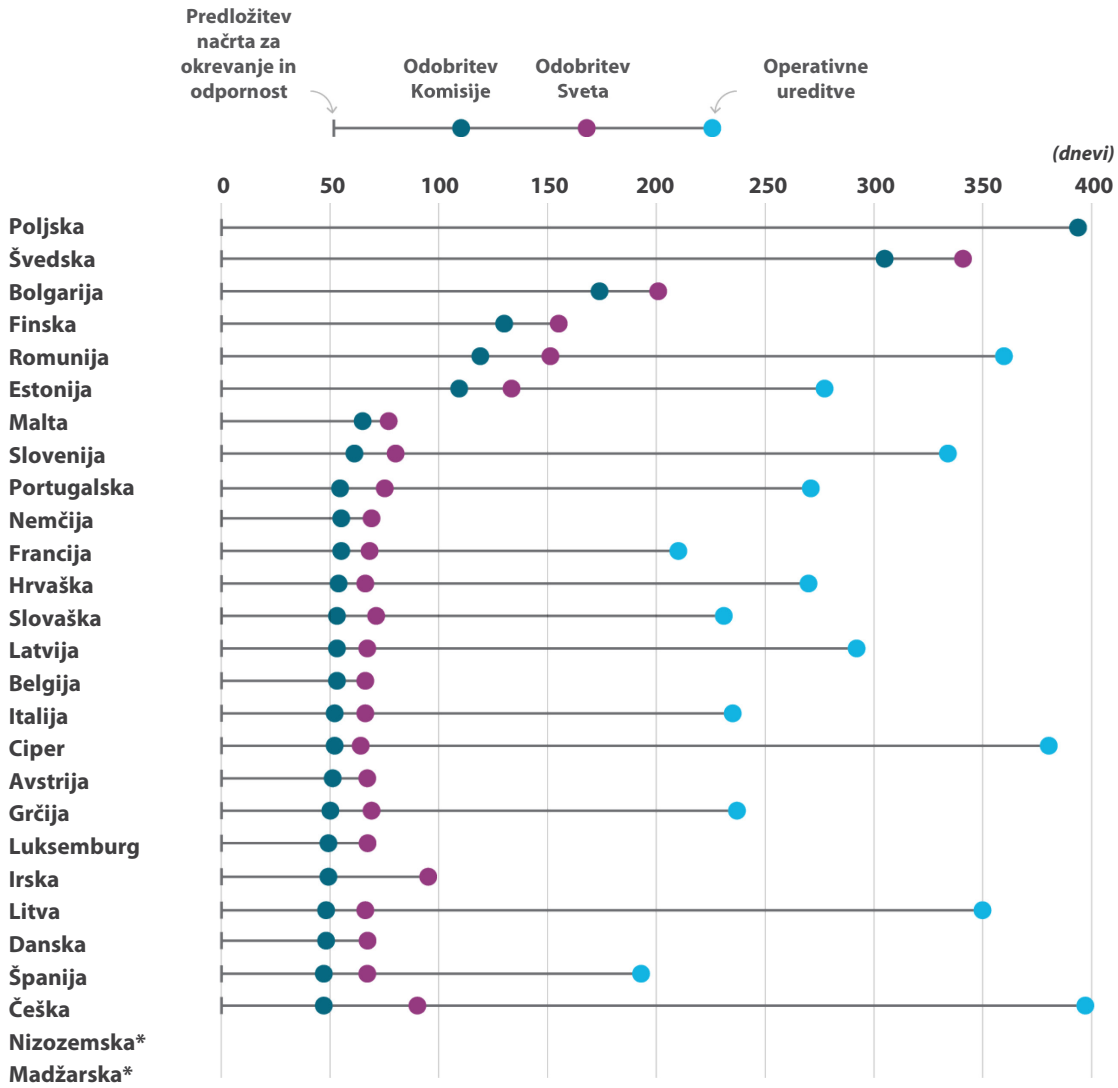

* Madžarska in Nizozemska sta svoja načrta za okrevanje in odpornost predložili šele pred kratkim, Komisija pa ju še vedno ocenjuje.

Vir: Evropsko računsko sodišče

52 Poleg tega, kot je navedeno zgoraj, v predlogu ni roka za predložitev poglavij REPowerEU. V njem je navedeno le: „Načrt za okrevanje in odpornost, predložen Komisiji po [datum začetka veljavnosti te uredbe o spremembi], vsebuje poglavje REPowerEU“[25].

53 Odsotnost jasnega časovnega okvira za predložitev poglavij REPowerEU in čas, potreben za njihovo oceno, bi negativno vplivala na pravočasnost financiranja programa REPowerEU. Tudi ob predpostavki, da bi ocena poglavij REPowerEU trajala manj časa kot prvotna ocena načrtov za okrevanje in odpornost, je malo verjetno, da bi bile spremenjene operativne ureditve podpisane pred sredino leta 2023 ali da bi bila sredstva na voljo pred koncem leta 2023.

Merilo in ocenjevalna lestvica za ocenjevanje poglavij REPowerEU

54 Ocena načrtov za okrevanje in odpornost ter novih poglavij REPowerEU, ki jo opravi Komisija, temelji na več merilih v štirih različnih kategorijah (*ustreznost, uspešnost, učinkovitost in skladnost*)[26].

55 Komisija v svojem predlogu uvaja dodatno merilo za oceno naložb in reform, vključenih v poglavja REPowerEU, ter navaja specifične elemente, ki bi jih bilo treba upoštevati (glej ***tabelo 2***).

Tabela 2 – Ocenjevanje poglavij REPowerEU

Merilo	Elementi, ki jih je pri oceni treba upoštevati
„Pričakuje se, da bodo ukrepi […] učinkovito prispevali k zanesljivosti oskrbe Unije kot celote, zlasti z diverzifikacijo oskrbe z energijo ali zmanjšanjem odvisnosti od fosilnih goriv pred letom 2030.“	„Pričakuje se, da bo izvajanje predvidenih ukrepov[:] 1. znatno prispevalo k izboljšanju energetske infrastrukture in objektov za zadovoljitev takojšnjih potreb po zanesljivi oskrbi z nafto in plinom, zlasti da se omogoči diverzifikacija oskrbe v interesu Unije kot celote, ali 2. znatno prispevalo k povečanju energijske učinkovitosti v stavbah, razogljičenju industrije, povečanju proizvodnje in uporabe trajnostnega biometana in obnovljivega vodika ali vodika iz nefosilnih virov ter povečanju deleža energije iz obnovljivih virov, ali 3. odpravilo ozka grla v energetski infrastrukturi, zlasti z gradnjo čezmejnih povezav z drugimi državami članicami, ali podpiralo brezemisijski promet in njegovo infrastrukturo, vključno z železnicami, ali

[25] Člen 21(c) spremenjene Uredbe (EU) 2021/241.

[26] Člen 19(3) Uredbe (EU) 2021/241.

	4. znatno prispevalo k podpiranju prekvalifikacije delovne sile za pridobitev zelenih znanj in spretnosti ter k podpiranju vrednostnih verig ključnih materialov in tehnologij, povezanih z zelenim prehodom, ter 5. ali se ukrepi in pojasnilo […] medsebojno dopolnjujejo [in] znatno prispevajo k doseganju diverzifikacije oskrbe z energijo v Uniji ali zmanjšanju odvisnosti od fosilnih goriv pred letom 2030 [skupaj z o ukrepi v že sprejetih izvedbenih sklepih Sveta in o drugimi ukrepi, ki prispevajo k ciljem REPowerEU, ki se bodo izvajali od 1. februarja 2022 do 31. decembra 2026 brez finančne podpore v okviru mehanizma.]“

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi predloga

56 Ocenjevalna lestvica za vsa merila REPowerEU je navedena v smernicah za ocenjevanje[27]. Komisija bi poglavja ocenila z „A” (najvišja ocena) do „C” (najnižja ocena). Da pa bi bila ocena načrta za okrevanje in odpornost na splošno pozitivna, mora biti merilo REPowerEU ocenjeno z „A” (glej ***tabelo 3***).

Tabela 3 – Ocenjevalna lestvica za poglavja REPowerEU

Merilo	Možne ocene prispevkov	Najmanjša zahtevana ocena
„Pričakuje se, da bodo ukrepi […] učinkovito prispevali k zanesljivosti oskrbe Unije kot celote, zlasti z diverzifikacijo oskrbe z energijo ali zmanjšanjem odvisnosti od fosilnih goriv pred letom 2030.“	**A:** – „v veliki meri” **B:** – „v srednji meri” **C:** – „v majhni meri”	**A**

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi predloga

57 Kot je Sodišče ugotovilo v mnenju o mehanizmu za okrevanje in odpornost[28], besedilo merila in elementi ocenjevanja niso vedno specifični („znatno prispevalo”, „povečanju energijske učinkovitosti”). Poleg tega v predlogu ni jasno opredeljeno, kaj so *ukrepi, ki prispevajo v veliki/srednji/majhni meri* k ciljema glede zanesljive oskrbe z energijo ali zmanjšanja odvisnosti od fosilnih goriv. To bi torej bila kvalitativna presoja, s katero bi bila povezana tveganja v smislu morebitnega učinka načrtov za okrevanje in odpornost ter doslednosti njihove ocene v različnih državah članicah.

[27] Priloga V k spremenjeni Uredbi (EU) 2021/241.

[28] Mnenje 06/2020 o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost (COM(2020) 408).

58 Komisija je doslej načrte za okrevanje in odpornost na splošno ocenjevala posamično in ni pripravila primerjalne analize med državami članicami. Ker države članice sprememb načrtov za okrevanje in odpornost, vključno s poglavji REPowerEU, ne bodo predložile istočasno, je še toliko bolj verjetno, da se bo ta pristop uporabljal tudi zanje. Poleg tega se bo zaradi tega zmanjšala verjetnost opredelitve in spodbujanja čezmejnih projektov (glej ***Čezmejni projekti***), ki imajo eno od ključnih vlog pri doseganju ciljev REPowerEU in so izrecno navedeni v tretjem elementu ocenjevanja. Ker ne bo primerjalne analize, bo obstajalo tveganje glede skladnosti ocen poglavij REPowerEU in strateško težje oceniti, ali je verjetno, da bodo ukrepi iz poglavij prispevali k splošnim ciljem REPowerEU.

59 Sodišče odobrava izrecno omembo dopolnjevanja v zadnjem elementu ocenjevanja in obveznost držav članic, da zagotovijo celovit pregled vseh ustreznih ukrepov, ne glede na vir financiranja. Vendar za ukrepe, ki se financirajo iz drugih, zlasti nacionalnih virov, ne veljajo kontrolni instrumenti mehanizma za okrevanje in odpornost ter bi jih bilo mogoče kadar koli spremeniti ali preklicati. Zaradi tega je koristnost tega elementa ocenjevanja omejena.

Poročanje, spremljanje in vrednotenje

Člen 1 predloga o uvedbi novega člena 21(d), uvodna izjava 21 in Priloga I predloga ter točka 1.4.4 ocene finančnih posledic zakonodajnega predloga

Ključne točke

- Ker ni smernic o poročanju, načrt REPowerEU morda ne bo ustrezno spremljan in ovrednoten.
- Predlagani kazalniki niso primerni za spremljanje napredka pri doseganju ciljev REPowerEU.
- Poročilo o vmesnem vrednotenju mehanizma za okrevanje in odpornost v letu 2024 bo pripravljeno prezgodaj, da bi bilo v njem mogoče zagotoviti informacije o izvajanju ukrepov REPowerEU.

60 V Uredbi (EU) 2021/241[29] so določene obveznosti držav članic in Komisije glede poročanja o napredku pri doseganju ciljev mehanizma za okrevanje in odpornost, merjenem na podlagi sklopa skupnih kazalnikov[30]; do določenih rokov je treba pripraviti neodvisno poročilo o vrednotenju izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost. V skladu s predlogom bi za naložbe in reforme v poglavju REPowerEU veljale enake ureditve spremljanja kot za druge ukrepe v načrtu za okrevanje in odpornost. Na ***sliki 3*** je pregled ureditev poročanja, spremljanja in ocenjevanja na podlagi Uredbe (EU) 2021/241.

Slika 3 – Spremljanje in vrednotenje smotrnosti mehanizma za okrevanje in odpornost za obdobje 2021–2028

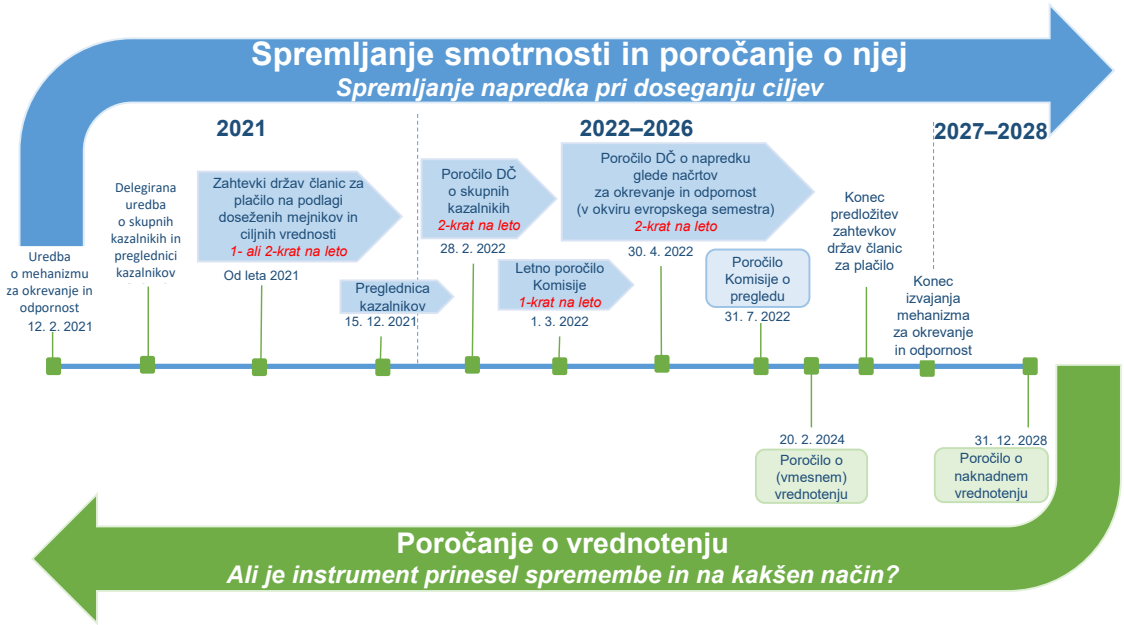

Vir: Evropsko računsko sodišče

Poročanje o izvajanju poglavij REPowerEU

61 V predlogu je poudarjeno, da bi bilo treba obstoječe ureditve za poročanje v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost uporabiti tudi za poglavja REPowerEU.

---

[29] Členi 27, 30 in 31 Uredbe (EU) 2021/241.

[30] Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2106 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2021/241 o vzpostavitvi Mehanizma za okrevanje in odpornost z določitvijo skupnih kazalnikov in podrobnih elementov preglednice kazalnikov okrevanja in odpornosti.

62 Sodišče odobrava predlog Komisije, da se poročanje o načrtu REPowerEU vključi v sedanji sistem poročanja v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. V zvezi s tem Sodišče ugotavlja, da mora Komisija zagotoviti nadaljnja navodila o vsebini poročil držav članic, pa tudi o zbiranju, analizi in preverjanju podatkov in informacij, ki naj bi bili vanje vključeni. Poročila morajo vključevati vse informacije, ki so potrebne za ustrezno spremljanje in vrednotenje ukrepov v poglavjih REPowerEU, pri čemer je treba preprečiti ali ustrezno ublažiti s tem povezane morebitne zamude in pomanjkljivosti, vključno s tveganjem goljufij in drugih nepravilnosti.

63 V zvezi s tem je pomembno vzpostaviti uspešne mehanizme za poročanje o goljufijah, ki bodo omogočali stalno spremljanje in nadzor zaščite finančnih interesov EU[31]. Državam članicam doslej ni bilo treba poročati Komisiji o primerih suma goljufije v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost, k čemur so bile obvezane pri drugih shemah EU[32].

Spremljanje, ki ga opravlja Komisija

64 Za ukrepe iz poglavij REPowerEU bi veljale enake ureditve spremljanja kot za vse druge ukrepe mehanizma za okrevanje in odpornost. Te ureditve temeljijo na 14 skupnih kazalnikih za poročanje o napredku pri doseganju ciljev mehanizma za okrevanje in odpornost[33] ter vključujejo metodologijo za poročanje o socialnih odhodkih[34].

65 Komisija bi v skladu s predlogom napredek in dosežke v zvezi s poglavji REPowerEU morala spremljati tudi z naslednjimi kazalniki smotrnosti[35]:

- število spremenjenih načrtov, ki vključujejo poglavje REPowerEU in jih odobri Komisija (izložek),

---

[31] Glej Mnenje Sodišča št. 6/2020, odstavek 23.

[32] Organi države članice primere suma goljufije ali ugotovljene goljufije (in druge nepravilnosti) prijavljajo Komisiji v okviru sistema za upravljanje nepravilnosti, ki je del informacijskega sistema urada OLAF za boj proti goljufijam.

[33] Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/2106 o določitvi skupnih kazalnikov in podrobnih elementov preglednice kazalnikov okrevanja in odpornosti.

[34] Delegirana uredba (EU) 2021/2105 o dopolnitvi Uredbe (EU) 2021/241 z opredelitvijo metodologije za poročanje o socialnih odhodkih.

[35] Točka 1.4.4 ocene finančnih posledic zakonodajnega predloga, ki je priložena predlogu.

- število izvedenih ukrepov iz poglavij REPowerEU (rezultat),
- skupni prispevek k ciljem REPowerEU, zlasti k postopni odpravi odvisnosti EU od ruskega plina (rezultat),
- cilji REPowerEU iz zadevnih poglavij, ki so bili med drugim doseženi zaradi prejete finančne podpore (učinek).

66 Vendar Sodišče ugotavlja, da predlagani kazalniki ne ustrezajo v celoti ciljem načrta REPowerEU in niso primerni za merjenje njegove smotrnosti. Prvi je kazalnik izložkov, ki ni neposredno povezan s cilji predloga REPowerEU ali mehanizmom za okrevanje in odpornost. Drugi naj bi se sicer uporabljal za merjenje rezultatov REPowerEU, vendar je s cilji povezan le posredno. Tretji in četrti kazalnik sta neposredno povezana s cilji REPowerEU, vendar ju bo težko oceniti, saj temeljita na predpostavki preprostega vzročno-posledičnega razmerja, ki ne obstaja nujno v praksi, in sicer da je doseganje ciljev povezano s skupnim finančnim prispevkom ali obsegom finančne podpore.

67 Od 14 skupnih kazalnikov so štirje primerni za merjenje ukrepov v poglavjih REPowerEU: *„prihranek pri letni porabi primarne energije”, „dodatna nameščena operativna zmogljivost za energijo iz obnovljivih virov”, „infrastruktura za alternativno gorivo (oskrbovalna/polnilna mesta)“ ter „število udeležencev, ki so vključeni v izobraževanje ali usposabljanje”.* Vendar se s skupnimi kazalniki ne merijo vsi vidiki načrta REPowerEU, kot sta proizvodnja in uporaba trajnostnega biometana ali razogljičenje industrije.

68 S sistemom spremljanja bi morala biti zagotovljena jasna povezava med kazalniki in cilji ter predvidenimi mejniki in ciljnimi vrednostmi[36]. Za lažje spremljanje in vrednotenje izvajanja ukrepov REPowerEU ter za pomoč državam članicam pri uspešni uporabi svojih virov za doseganje skupnih energetskih ciljev EU bi morala Komisija kazalnike določiti dovolj podrobno. Poleg tega bi se s tem zagotovilo, da bi bili podatki iz različnih držav članic primerljivi in združljivi.

[36] Smernice za boljše pravno urejanje, SWD(2017) 350.

69 Cilj REPowerEU glede zmanjšanja odvisnosti od fosilnih goriv in diverzifikacije oskrbe z energijo bi bil sicer merljiv[37], vendar v predlogu za ta splošni cilj ni količinsko opredeljenih pričakovanih rezultatov na ravni EU, razen v delu, ki se nanaša na podnebne ciljne vrednosti Unije za leto 2030 in njen cilj glede podnebne nevtralnosti do leta 2050.

70 Na ravni držav članic bi bilo treba v skladu s členom 21c spremenjene Uredbe (EU) 2021/241 pojasniti, kako bi ukrepi prispevali k ciljem REPowerEU, vključno s količinsko opredelitvijo prihrankov energije.

71 Države članice morajo v skladu s smernicami Komisije[38] v svojih poglavjih REPowerEU dokazati, da bodo ustrezne naložbe in reforme prispevale k ciljem REPowerEU, in sicer z merjenjem:

- pričakovanega zmanjšanja uvoza plina ali fosilnih goriv iz Rusije in pričakovanega zmanjšanja porabe energije ter
- posodobitve omrežne infrastrukture, s katero bi se dala prednost decentralizaciji, povezovanju trgov ali večji zanesljivosti oskrbe.

72 Sodišče odobrava namero o merjenju morebitnega učinka ukrepov v poglavjih REPowerEU in poročanju o njem. Vendar predlagani kazalniki zajemajo le nekatere cilje REPowerEU, edina obvezna količinsko opredeljena ocena pa bi se nanašala na zmanjšanje uvoza plina iz Rusije.

Vrednotenja

73 V skladu z Uredbo (EU) 2021/241 se zahteva poročilo o neodvisnem vrednotenju izvajanja mehanizma za okrevanje in odpornost do 20. februarja 2024 ter poročilo o neodvisnem naknadnem vrednotenju do 31. decembra 2028. Z vmesnim vrednotenjem naj bi se preučilo to, kako dobro je mehanizem za okrevanje in odpornost dosegel svoje cilje, učinkovitost porabe sredstev in njegovo dodano vrednost, po potrebi pa bi moralo vsebovati tudi predlog za spremembo uredbe. Z naknadnim vrednotenjem naj bi se zagotovila splošna ocena mehanizma za okrevanje in odpornost ter preučil njegov dolgoročni učinek.

---

[37] Zbirka orodij EU za boljše pravno urejanje, str. 110.

[38] *Guidance on Recovery and Resilience Plans in the context of REPowerEU*, str. 27.

74 Poročilo o vmesnem vrednotenju bo verjetno vsebovalo malo informacij o izvajanju ukrepov REPowerEU, saj prvo financiranje v okviru načrta REPowerEU verjetno ne bo izvršeno do konca leta 2023, in sicer odvisno od tega, koliko časa bo potrebnega za dokončanje zakonodajnega postopka za sprejetje predloga in nato za oceno spremenjenih načrtov za okrevanje in odpornost.

To mnenje je sprejelo Evropsko računsko sodišče v Luxembourgu 21. julija 2022.

Za Evropsko računsko sodišče

Klaus-Heiner Lehne
predsednik